

CENTRE FOR MEDIEVAL STUDIES
UNIVERSITY OF TORONTO

Level Two Medieval Latin Examination

17 April 2013

*****

Translate **ALL FOUR** passages. The examination has been set for two hours, but you may take an extra hour if you wish. Each question will be given equal weight in the final assessment. The use of dictionaries is **NOT** permitted. Please write on alternate lines, on one side of the paper only. **DO NOT USE PENCIL.**

*****

1. *Poggio Bracciolini on the wit of the Perugians*

Perusini habentur viri faceti ac perurbani. Rogavit maritum uxor, Petrucia nomine, ad diem festum postridie profectura, ut sibi calceos novos emeret. Annuit vir eius, et simul iussit, antequam domo abiret, mane gallinam in prandium coqui. Uxor, cum cibum parasset, domus ostium egressa, conspectoque simul quem summe adamabat iuvene, domum regreditur, dato signo, ut se intus, cum vir abesset, sequeretur; et, ne longior mora esset, ascensis scalis se ad terram prostravit, ita ut ex ostio posset conspici. Superimposito autem iuvene, clunes eius cruribus ac pedibus amplexa, concupito operi intendebat. Vir interim existimans uxorem ad festivitatem iam profectam, et simul tardius redituram, socium rogavit ad prandium, dicens uxorem prandio esse fallendam. Cum domum pergerent, vir prius ingreditur, visaque apud scalas uxore supra iuvenem pedes commovente: ‘Ohe! Petrucia,’ inquit, ‘per culum asini!’ (ut mos est illis iurandi) ‘si hoc modo ambulaveris, nunquam istos calceos consumes.’

2. Conrad of Hirsau offers an introduction to the works of Virgil

Virgilius quidem, teste Augustino magna pars latinitatis, mira scriptorum suorum efficacia multorum valida vacandae lectioni suae inclinavit ingenia. Triplici ergo modo scribendi, id est humili, mediocri et grandiloquo stilo tria edidit volumina, Bucolica videlicet, Georgica et Eneidem, in quorum ponderoso sensu et litera proprietate magna prolata sagax lector advertere poterit tantum poetam integram liberalium disciplinarum noticiam comprehendisse, quippe qui nulli auctorum inferior esse videtur in metro, quodammodo singularis privati stili privilegio. In Bucolicis igitur eglogam, id est carmen pastorale, prosequitur, quod quidem a principali parte nomen accepit, quia non solum in hoc opere armentariorum, sed etiam opilionum caprariorumque sermones, altercationes et cantica describuntur. Sunt qui putant eadem Bucolica aliter quam sonat ipsa litera legenda vel intelligenda, dum quod verbis apertis auctor ostendit, subtiliori sensu querendum sit.

3. Abelard jumps out of the frying-pan and into the fire.

Cum autem tantis perturbationibus incessanter affligerer atque hoc extremum michi superesset consilium, ut apud inimicos Christi ad Christum confugerem, occasionem quandam adeptus, qua insidias istas paululum declinare me credidi, incidi in christianos atque monachos gentibus longe seuiores atque peiores. Erat quippe in Britannia minore in episcopatu Venecensi abbatia quedam sancti Gildasii Ruiensis pastore defuncto desolata. Ad quam me concurs fratrum electio cum assensu principis terre uocauit atque hoc ab abbate nostro et fratribus facile impetrauit. Sicque me Francorum inuidia ad occidentem sicut Iheronimum Romanorum expulit ad orientem. Numquam enim huic rei, sciat Deus, acquieuissem, nisi ut quocunque modo has, quas incessanter sustinebam oppressiones, ut dixi, declinarem. Terra quippe barbara et terre lingua michi incognita erat, et turpis atque indomabilis illorum monachorum uita omnibus fere notissima, et gens terre illius inhumana atque incomposita.

4. Gregory X lays down the law on papal conclaves at the second council of Lyons (1274)

Hoc sacro concilio approbante statuimus ut, si eundem Pontificem in civitate, in qua cum sua curia residebat, diem claudere contingat extremum, cardinales, qui fuerint in civitate ipsa praesentes, absentes expectare decem diebus tantummodo teneantur. Quibus elapsis, sive absentes venerint sive non, extunc omnes conveniant in palatio, in quo idem Pontifex habitabat, contenti singuli singulis tantummodo servientibus clericis vel laicis prout duxerint eligendum. . . .

In eodem autem palatio unum conclave, nullo intermedio pariete seu alio velamine, omnes inhabitent in communi, quod, reservato libero ad secretum camerum aditu, ita claudatur undique ut nullus intrare valeat vel exire. Nulli ad eosdem cardinales aditus pateat vel facultas secreta loquendi cum eis, nec ipsi aliquos ad se venientes admittant, nisi eos, qui de voluntate omnium cardinalium inibi praesentium pro his tantum, quae ad electionis instantis negotium pertinent, vocarentur. Nulli etiam fas sit, ipsis cardinalibus vel eorum alicui nuncium mittere vel scripturam; qui vero contra fecerit scripturam mittendo vel nuncium, aut cum aliquo ipsorum secreta loquendo, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.